

věť druhé jaz. zák. připíná. Řečený předpis čl. 80 jaz. nař. navazuje zřejmě na ustanovení § 3 odst. 2 jaz. zák., podle něhož »ve schůzích a poradách (samosprávných úřadů, zastupitelských sborů a veškerých veřejných korporací ve státě) jest vždy možno jazyka čsl. užívat; návrhy a podněty v tomto jazyku učiněné musí se státi předmětem jednání.« Poslední věta tohoto předpisu projevuje zřejmě vůli zákona, aby návrhy a podněty, o nichž je tam řeč, byly samosprávným sborem, v němž byly předneseny, řádně projednány. Takto projevené vůli zákona musí pak ustoupiti skutečnost, že jednacím jazykem toho kterého sboru není jazyk čsl., nýbrž jazyk menšinový. Předmětem jednání jest a zůstane i tehdy podle vůle zákona návrh a podnět, jak byl ve schůzi neb poradě přednesen, t. j. ve znění čsl., i když bude za okolností zapotřebí přeložiti jej do jazyka jednacího, jak na to pamatuje čl. 80 jaz. nař. v odst. 1 a 2. Je zbytečno dokazovati, že překlad ve sboru pořízený nemůže dáti naprosté jistoty, že obsahově souhlasí s původním zněním a že průběh jednání na takovém překladu založený snadno může vésti k odchylkám od původního návrhu a podnětu, jež se na konec objeví i v případném usnesení. Aby se zabránilo těmto závadám, jež by se přičily pojmu řádného jednání, je jen samozřejmým a nutným důsledkem toho, že předmětem jednání se stal návrh neb podnět učiněný v jazyku čsl., aby návrh a podnět ten byl zapsán do protokolu v tomto jazyku. Neboť jen za tohoto předpokladu lze říci, že návrh neb podnět bude řádně projednán a vůle zák., projevená v § 3 odst. 2 jaz. zák., splněna.

Pojala-li proto státní moc výkonná, provádějíc jaz. zákon, do jaz. nař. výslovné ustanovení, že zmíněné návrhy a prohlášení učiněné v jazyku čsl. je zapsati do protokolu v tomto jazyku, učinila tím jen, co je logickým důsledkem předpisu § 3 odst. 2 jaz. zák. Ustanovení to, obsažené v posledním odstavci čl. 80 odst. 4 jaz. nař., provádí pak jen zevrubněji právě cit. předpis § 3 jaz. zák. a činí tak v rámci zmocnění, jehož se dostalo státní moci výkonné v § 8 odst. 1 věť 1 jaz. zák. (»Zevrubnější provedení tohoto zákona stane se nařízením státní moci výkonné.«) Ustanovení to je proto ve shodě s § 55 úst. list. a je vydáno platně. Námitka nezákonnosti nař. rozhodnutí, opřena o tvrzenou neplatnost čl. 80 odst. 4 jaz. nař., je tedy bezdůvodná. — — —

Č. 10.489.

Jazykové právo. — Železniční právo: I. * Staniční úřad čsl. státních drah, přijímaje nákladní list na zboží k dopravě, nekoná funkci úřadu republiky a není proto vázán předpisy § 2 jaz. zák. — II. Orgány státních drah fungují jednak jako činitelé státního podniku, jednak vykonávají policejní pravomoc státní.

(Nález ze 13. dubna 1933 č. 13.802/32.)

Prejudikatura: Boh. A 3903/24, 5420/26.

Věc: Dr. Arnošt O. v H. proti ministerstvu železnic o jazykové právo.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Žal. úřad potvrdil nař. rozhodnutím opatření staničního úřadu železničního v H., spočívající v tom, že tento odmítl u zásilky st-lový podané do M. jako stanice určení nákladní list vyplněný jen textem německým, a odůvodnil své rozhodnutí tím, že neseznal, že by stanovisko, jež ve věci zaujalo ředitelství státních drah, bylo v odporu s platnými ustanoveními jaz. zák., neboť čl. státní dráhy náležejí k státním podnikům, na které nelze vztahovati předpisů § 2 jaz. zák. o užívání jazyků menšinových.

Stížnost, navrhuje zrušení tohoto rozhodnutí pro nezákonnost, uplatňuje v podstatě námitky dvě: jednak vadnost řízení pro nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí, jednak nezákonnost, již shledává v tom, že žal. úřad neprávem posoudil státní dráhy jako podnik. Nss uvažoval o stížnosti takto: — — — —

§ 2 jaz. zák. přiznává příslušníkům jazyka menšiny za podmínek tam blíže uvedených nárok na to, aby soudy, úřady a orgány republiky přijímaly od nich podání v jejich menšinovém jazyku. Stížnost nepopírá, že příslušníkům jazyka menšiny nepřisluší řečené právo i vůči státním podnikům, které podle § 1 jaz. zák. úřadují zásadně v jazyku čl., nýbrž tvrdí, že staniční úřad železniční v H. byl v tomto případě povinen zásilku st-lem podanou na nákladní list, vyplněný jen v jazyku německém, přijmouti podle § 2 cit. zák. proto, že státní dráhy čl. nejsou — jak tvrdí žal. úřad — podnikem, nýbrž státním úřadem.

Stížnosti nelze přisvědčiti.

Stížnost sama uvádí, že podnikem státním lze rozuměti výdělečné odvětví, jež stát provozuje podle obchodních zásad s úmyslem docílit zisku, a nalézá se tu v podstatě ve shodě s nál. Boh. A 5420/26, v němž nss vyslovil názor, že podnikem rozuměti sluší provoz pomocí kapitálu a práce organisovaný k výrobě hospodářských statků nebo služebních úkonů k docílení zisku. Stížnost ovšem popírá, že by tu byly znaky pojmu takto definovaného, uváděje, že státní dráhy nejsou provozovány podle zásad obchodnických a docílení zisku že není předním účelem jejich.

K těmto námitkám stačí poukázati k ustanovením zák. č. 404/22 o úpravě hospodaření ve státních závodech, ústavech a zařízeních, jež převahou nemají plnění úkoly správní, jakož i k ustanovením vl. nař. č. 206/24, k provedení onoho zákona vydaného. V oddíle I. právě cit. vl. nař., které pojednává o podnicích spravovaných podle zásad obchodního hospodaření, prohlašují se v § 1 za takový podnik čl. státní dráhy, jimž se pak stejně jako ostatním podnikům v § 2 (Zásady správy) ukládá, aby byly vedeny podle zásad řádného obchodníka. Povahy takto charakterisovaného podniku státních drah vysvítá nadto z odst. 2 tohoto §, v němž se praví, že veškeré výdaje, počítaje v to přiměřené zúročení vloženého kapitálu, hradí podniky ze svých příjmů, plynoucích z činnosti podnikatelské. Zákonodárce počítá tedy s tím, že státní dráhy pracují pomocí kapitálu (srov. též § 2 odst. 2 zák. č. 404/22) a organisované práce a to podle zásad obchodnického hospodaření, tedy i s účelem dosáhnouti zisku. Povahy státních drah čl. jako podniku nemění stížností vytýkaná okolnost, že namnoze provozují i tratě nevýnosné, poněvadž úkaz takový lze pozorovati i v podnikání soukromém.

Orgány státních drah čsl. nejednají arciť vždy jen v rámci podniku po obchodnicku vedeného; obstarávají též z příkazu zákona úkoly veřejné správy, a to správy policejní s mocí prikazovací a donucovací čili vykonávají, jsouce nadány mocí úřední, policejní pravomoc státu, jež má za účel, zajistiti bezpečnost drah a na drahách (srov. Mischler-Ulbrich, Oesterr. Staatswörterbuch, 2. vyd., sv. I., str. 787). V této funkci jsou pak úřadem a jsou vázány též předpisy § 2 jaz. zák. Nerozhoduje tu ovšem již okolnost sama o sobě, že ten který orgán je obecně nazýván úřadem (stížnost tu poukazuje výslovně na označení »staniční úřad železniční«), nýbrž záleží jediné na podstatě úkonu, t. j. zdali v konkrétním případě vykonává pravomoc státu čili nic. S tohoto hlediska jest posuzovati otázku, jež byla stížností vznesena na spor, zdali staniční úřad železniční v H. v konkrétním případě jednal jako úřad ve shora vytčeném smyslu čili nic a zdali pak byl vázán předpisy § 2 jaz. zák.

Podle obsahu správních spisů nešlo tu o úkon výsostní moci státní. St-1 podáním nákladního listu u staničního úřadu železničního v H. dožadoval se dopravy zboží z H. do M., tedy úkonu, jenž s veřejnou správou vůbec a s veřejnou správou orgánům státních drah svěřenou zvláště nemá nic společného, nýbrž náleží do oboru vlastního určení podniku státních drah, dopravy osob a zboží. Jednal-li pak staniční úřad železniční v H. toliko jako orgán podniku, pak nepřislušel st-li podle § 2 jaz. zák. nárok na to, aby staniční úřad nákladní list vyhotovený jen v německém jazyku přijal.

Č. 10.490.

Zdravotnictví (Slovensko): * Není porušením práva obce na Slovensku, nařídí-li politický úřad, aby dobytčí pasy vydával (§ 126 lit. b) zák. čl. VII:1888) na místo starosty obecní notář.

(Nález ze dne 13. dubna 1933 č. 6584.)

V ě c: Obec Š. proti zemskému úřadu v Bratislavě o vydávání dobytčích pasů.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Oběžníkem z 25. srpna 1929 nařídil okresní úřad ve Feledincích, aby manipulaci dobytčích pasů převzali ihned obecní notáři v místech, kde jest sídlo obecního notářství, a ve všech obcích, které neleží daleko od tohoto sídla. Žádost Ondřeje M., starosty obce Š., aby uvedené nař. bylo v obci Š. zrušeno a aby tam vydávání dobytčích pasů bylo ponecháno starostovi obce, zamítl okresní úřad ve Feledincích rozhodnutím ze 13. listopadu 1929, poněvadž sídlo notariátu jest v obci.

Proti tomu podal starosta obce Š. odvolání, ve kterém žádal, aby dobytčí pasy vydával nadále starosta, poněvadž se tak usneslo obecní zastupitelstvo, ježto jest to v zájmu obyvatelstva, protože obvodní notariát nemá na tuto agendu kdy, a starosta ji dosud bezvadně vykonával. Nař. rozhodnutím zamítl žal. úřad odvolání z důvodů uvedených v rozhodnutí první stolice.

Ve stížnosti podané k nss žádá obec, aby bylo nař. rozhodnutí zrušeno, poněvadž obec ustanovila podle § 126 zák. čl. VII:1888 a § 16